

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН
України
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Торгово-промислова палата України

ПЕРСПЕКТИВИ МОРСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ТРЕНДІВ ІНДУСТРІЇ 4.0

ВСЕУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ЕКОНОМІЧНІ ЧИТАННЯ

присвячені
100-річчю Національного університету кораблебудування та 55-річчю
економічної освіти у Миколаївській області

МАТЕРІАЛИ

17-18 грудня 2020 року

МИКОЛАЇВ
2020

УДК 33:65

ОРГАНІЗАТОРИ:

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Торгово-промислова палата України

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.

Претензії до організаторів не приймаються.

Відповідальний за випуск: Гурченков О.П.

Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0:
Збірник матеріалів Всеукраїнських наукових економічних читань. - Миколаїв: НУК,
2020.-272 с.

У збірнику подані матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань
«Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0».

Висвітлено сучасний стан розвитку економіки України; розглянуто теоретичні
наукові розробки та прикладні аспекти діяльності підприємств в Україні. Визначені
проблемні та дискусійні питання, перспективи морської економічної діяльності в
умовах становлення та розвитку четвертої промислової революції.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців,
професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, аспірантів та
студентів.

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2020

Сергеева Е.Е., Тубальцева Н.П.

Промышленность 4.0: перспективы и вызовы для рынка труда

Аннотация: Рассмотрено особенности четвертой промышленной революции. Проанализировано принципы «Индустрии 4.0»: совместимость, виртуализация, децентрализация и работа в режиме реального времени. Определено, какие профессии могут исчезнуть в процессе информационных преобразований, а какие появятся и будут актуальны.

Ключевые слова: индустрия 4.0, четвертая промышленная революция, киберфизические системы, виртуализация, цифровизация.

УДК 005.332.2

ВПЛИВ ІНДУСТРІЇ 4.0 НА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Тубальцева Н.П., к.е.н., доцент НУК

Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

Україна, м. Миколаїв

natalia.tubaltseva@nuos.edu.ua

Шарова Є.В.

Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

Україна, м. Миколаїв

evashapril@gmail.com

Анотація: Досліджено вплив Індустрії 4.0 на сучасний стан ринку праці. Розглянуто світові тренди, які визначають образ робочого місця в ХХІ столітті. Показано прогнози фахівців відносно зміни балансу складу робочої сили і посилення вимог до системи управління в цих умовах.

Ключові слова: цифровізація, тенденції, система управління, ринок праці.

Вступ. Індустрія 4.0 - злиття технологій і стирання кордонів між фізичною, цифровою і біологічною реальністю; об'єднання цифрових, фізичних і біологічних систем [1]. Сьогодні цифровізація має кардинальний вплив на всі сфери життя і виробничу діяльність людини. Ми є свідками зародження нового інформаційного суспільства, яке базується на нових цінностях і потребах. Одним з наслідків глобальної цифровізації стала поява цифрової економіки (повне проникнення інтернету і цифрових технологій в традиційні сектори економіки). Цифрова економіка формує в Великобританії 12% ВВП, в Китаї 6,9% ВВП, США - 5,4%, в Індії - 5,4%.

Мета. Визначити фактори впливу четвертої промислової революції на систему управління персоналом

Основна частина. Сьогодні на комп'ютери "перекладається" все більше людських розумових функцій і операцій, тобто змінюється роль працівника в нашому мінливому суспільстві. Така ситуація вимагає детального розгляду всіх сучасних чинників, під впливом яких змінюється ринок праці, а разом з ним і система управління.

Сучасне мінливе середовище з наростаючою цифровізацією та глобалізацією ринків вимагає більш уважного ставлення як до системи управління в цілому, так і до системи управління персоналом. Саме від якості управління залежить досягнення підприємствами конкурентних переваг. Керівництво підприємства може розробити прекрасні стратегії, встановити найкраще устаткування і застосовувати сучасні технології, проте якщо воно не зможе організувати ефективне управління і підлеглі не будуть зацікавлені в загальному успіху, то всі витрачені кошти не допоможуть в досягненні лідерства на ринку. Готовність

працівника якісно виконувати свою роботу є одним з ключових факторів успіху в функціонуванні будь якого підприємства.

Про важливість якісного управління персоналом свідчить те, що з початку XX століття і по сьогоднішній день наука про управління розвивалась досить інтенсивно. В основі сучасної концепції розвитку системи управління лежить постулат, що провідним фактором досягнення конкурентних переваг стає персонал з високим і якісним рівнем підготовки. Креативність, компетентність, здібність працівника до раціоналізації і творчості стають необхідними якостями при оптимізації витрат виробництва, що позначається на розміру прибутку положенні на ринку.

Інтенсивно зростаючий обсяг інформації значно перевищує здатності людини до їх засвоєння, що визначає попит на технології штучного інтелекту і електронних помічників. Збільшення швидкості обміну даними та їх застосування вимагає підвищення інформаційної грамотності населення, що призведе до цифрової нерівності. На ринку праці прогнозуються зміни балансу складу трудових ресурсів. Зі збільшенням автоматизації потреба в робочій силі буде знижуватися, а в висококласних фахівцях, які розробляють автоматизовані системи, навпаки, зростатиме. За прогнозами фахівців не менше 30% функцій в рамках професій можуть бути автоматизовані вже на поточному рівні розвитку технологій; до 2030р. за допомогою інформаційних технологій, завдяки автоматизації робочих місць, на 9 трлн, дол. може вирости світовий ВВП, а 375 млн. працівників (близько 14% світової робочої сили) змушені будуть змінити професію вже в найближче десятиліття [1]. Якщо друга і третя промислові революції позбавили працівників від важкої фізичної праці, то четверта революція (індустрія 4.0) переводить багато інтелектуальних професій в "зону ризику".

Зміни на ринку праці та тенденції і вимоги цифровізації потребують уважного ставлення до системи управління персоналом, так як персонал - це ресурс, який безпосередньо впливає на інші матеріальні і фінансові ресурси. При формуванні стратегії управління необхідно враховувати сучасні світові тренди, які визначають образ робочого місця в XXI столітті.

1. Оцифрованих даних стає все більше, Інтернет стає доступнішим, а технології цифровізації освоюють все нові області людської діяльності. Автоматизація і роботизація, які пов'язані з розвитком автономних систем, що здатні до складних фізичних і когнітивних дій, трансформують людську працю в усіх секторах економіки [1].

2. Демографічні зміни та становлення мережевого суспільства, що пов'язано зі збільшенням тривалості життя, урбанізацією, зростаючою роллю жінок в економіці, зміною моделі дитинства [1].

3. Відмова від масового виробництва і як наслідок від масової праці, розширення індивідуального характеру праці та видів діяльності (програмісти, веб-дизайнери, оператори гнучких автоматизованих систем).

4. Тенденція прискорення усіх сфер діяльності. Економісти, соціологи, футурологи стверджують, що починаючи з 60-х років валове виробництво товарів і послуг у розвинених країнах подвоюється кожні 15 років, нині періоди подвоєння зменшуються. Такі зміни в співвідношенні старого і нового впливають на звички, переконання і самосприйняття мільйонів людей. Ніколи в попередній історії так радикально і за такий короткий час це співвідношення не змінювалось [2, с.450].

4. Відмова від масового виробництва і як наслідок від масової праці, розширення індивідуального характеру праці та видів діяльності (програмісти, веб-дизайнери, оператори гнучких автоматизованих систем).

За прогнозами фахівців ці тенденції в технологічному та соціальному оточенні призведуть до :

- скорочення робочих місць, які пов'язані з виконанням одноманітних операцій (прогнозується 50% до 2040 р.),

- зникнення ряду професій і появи абсолютно нових видів діяльності,
- обов'язкового перенавчання персоналу для оволодіння цифровими технологіями в обслуговуванні як обладнання, так і клієнтів,
- розширення короткострокових робіт і проектів через швидку зміну технологій, що посилює мобільність робочої сили на ринку праці.,
- необхідності в підвищенні адаптації персоналу в мінливому середовищі.

Необхідно відзначити, що настання пандемія COVID-19 привела збільшення робіт в домашніх умовах, до посилення психологічної напруги і як наслідок роз'єднаність колективу, що утруднює функції управління.

Висновки. Індустрія 4.0 ламає звичні підвалини і принципи, змінюється структура і якісний склад керованої системи, тобто робочої сили. Цифровізація впливає на ринок праці та управління неоднозначно, має як позитивні так і негативні наслідки. Окреслені тенденції здійснюють вплив на різних рівнях і висувують особливі вимоги як до знань, нових умінь і навичок персоналу, так і всієї системи управління в цілому. Зміни вектору розвитку в бік автоматизації і роботизації посилює інтерес до творчості і нестандартного мислення людини, до розвитку креативних індустрій, де є місце прикладання творчого інтелекту.

REFERENCES

- [1] Кузьмина С.Н. Специфика подготовки кадров творческих индустрий в контексте их цифровой трансформации. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: spetsifika-podgotovki-kadrov-tvorcheskih-industriy-v-kontekste-ih-tsifrovoy-transformatsii.pdf
- [2] Shipbuilding Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. — К: КНЕУ, 2003. —504с.

Sharova E., Tubaltseva N.

Influence of Industry 4.0 on personnel management

Abstract: The influence of Industry 4.0 on the current state of labor market is explored. The world trends that determine the image of the workplace in the 21st century are considered. Experts' forecasts regarding the change in the workforce balance and the strengthening of the requirements for the management system in these conditions are demonstrated.

Key words: digitalization, tendencies, management system, labor market.

Шарова Є.В., Тубальцева Н.П.

Влияние Индустрии 4.0 на управление персоналом

Аннотация: Исследовано влияние Индустрии 4.0 современное состояние рынка труда. Рассмотрены мировые тренды, которые определяют образ рабочего места в XXI веке. Показано прогнозы специалистов относительно изменения баланса рабочей силы и ужесточение требований к системе управления в этих условиях.

Ключевые слова: цифровизация, тенденции, система управления, рынок труда..

УДК 65.011.2:338

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНИХ ГАЛУЗЕЙ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Гришина Н.В., к.е.н, доцент

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, м. Миколаїв

natalia.gryshyna@nuos.edu.ua

Коваленко І.О.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Парсяк В.Н., Жукова О.Ю.</i> Формалізація організаційного устрою промислових кластерів.....	3
<i>Власова Н.О.</i> Управління контингентом студентів в навчальних підрозділах закладу вищої освіти.....	7
<i>Трунін К.С., Уланов О.Г.</i> Поява та розвиток бізнес-менеджменту в суднобудуванні в контексті суднобудування 4.0.....	10
<i>Гришина Л.О., Порхун Ю.В., Шандрик Д.О.</i> Роль підприємництва у забезпеченні інноваційного розвитку регіону.....	15

СЕКЦІЯ № 1

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<i>Гурченков О.П., Стріха А.О.</i> Джерела генерування бізнес-ідей в умовах четвертої промислової революції.....	20
<i>Дибач І.Л., Гулівата О.В.</i> Електронна комерція як інструмент стимулювання збуту.....	23
<i>Корнієнко О.П., Ханжина К.В.</i> Індустрія 4.0: тенденції розвитку в морегосподарському комплексі.....	27
<i>Рогов В.Г.</i> Непрямі стимули розвитку суднобудівних підприємств.....	30
<i>Корнієнко О.П.</i> Глобалізаційний підхід до визначення тенденцій в світовому морегосподарському комплексі.....	33
<i>Корнієнко О.П.</i> STEAM-освіта як інноваційна технологія Індустрії 4.0.....	37
<i>Канаши О.Є.</i> Економічний зміст дуальної освіти: дослідження дефініцій.....	40
<i>Нейман В.М.</i> Стан та перспективи розвитку Індустрії 4.0 в Україні.....	43
<i>Дудар А.А.</i> Індустрія 4.0 в машинобудівній промисловості(суднобудування 4.0).....	48
<i>Беспалько Д.С.</i> Модель оцінки конкурентоспроможності підприємства з використанням нечіткої логіки.....	51
<i>Гузь Г.В.</i> Особливості ціноутворення в роздрібній торгівлі.....	56
<i>Головіна Л.В.</i> Концептуальна модель консалтингової взаємодії підприємств.....	59
<i>Кондратьєва А.Ю.</i> Формування концепції державного управління розвитком морських портів України.....	64
<i>Головчун В.А.</i> Проблеми та перспективи концесійних відносин як форми державно-приватного партнерства.....	69
<i>Жукова О.Ю., Левіт О.О.</i> Система грейдів як альтернатива тарифної системи.....	72
<i>Параскун А.С., Гурченков О.П.</i> Четверта промислова революція та її вплив на зайнятість населення.....	75
<i>Муха В.О.</i> Особливості розвитку стратегії інноваційної діяльності промислових підприємств.....	79
<i>Мошенська Е.Е.</i> Особливості формування стратегії розвитку підприємства.....	82

<i>Слепуха М.О., Усатюк В.С.</i> Роль digital-маркетингу в контексті підвищення конкурентоспроможності бізнесу.....	85
<i>Парсяк В.Н.</i> Маркетинг крізь призму економіки 4.0.....	87
<i>Возіян Я.В.</i> Морські нафтогазові промисли в структурі морської господарської діяльності.....	92
<i>Гурченков О.П., Поткін О.О., Комишник В.І.</i> Питання оцінки інноваційності машинобудівного підприємства в контексті «Індустрія -4.0».....	95
<i>Косьянова О.О., Комишник В.І.</i> Індустрія 4.0 і її вплив на стан і зміну трудових ресурсів..	97
<i>Лебеденко В.Ю.</i> Цифрова трансформація бізнес-процесів у системі охорони здоров'я України.....	100
<i>Гайдаєнко Г.Т.</i> Моніторинг процесів мотивації в механізмі управління персоналом підприємств машинобудування.....	103
<i>Ревенко Н.Г., Пулянович О.В.</i> Стан та перспективи залучення інвестицій в портову галузь України.....	108
<i>Надточій І.І., Огорь Г.М.</i> Економіко-інформаційні аспекти створення автоматизованої транспортної системи Дніпра.....	111
<i>Надточій І.І., Надточій А.В.</i> Імітаційне моделювання при техніко-економічному обґрунтуванні інноваційних проєктів	115
<i>Година О.В., Петрова А.О.</i> Важливість оцінки чинників зовнішнього середовища у підприємницькій діяльності.....	118

СЕКЦІЯ № 2

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В МОРЕГОСПОДАРСЬКОМУ КОМПЛЕКСІ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ 4.0

<i>Довженко О.В., Тубальцева Н.П.</i> Управління процесом впровадження напрямку 3D-друку у суднобудуванні.....	121
<i>Сергєєва Є.Є., Тубальцева Н.П.</i> Індустрія 4.0: перспективи та виклики для ринку праці.....	124
<i>Тубальцева Н.П., Шарова Є.В.</i> Вплив Індустрії 4.0 на управління персоналом.....	128
<i>Гришина Н.В., Коваленко І.О., Філіпішина К.І.</i> Розвиток конкурентних галузей регіону в умовах цифровізації економіки.....	130
<i>Иценко О.А., Колодруб Ю.О.</i> Вплив подієвого туризму на економічний розвиток Причорноморського регіону.....	134
<i>Иценко О.А., Суслов В.С.</i> Необхідність розвитку аквакультури в причорноморському регіоні.....	138
<i>Гарагуля А.В., Ставцов Р.В.</i> Сучасний стан розвитку цифрової економіки.....	141
<i>Бойко Є.О., Іртищев О.С.</i> Перспективи розвитку цифрової економіки в умовах глобальної кризи.....	144
<i>Надточій І.І.</i> Чинники формування конкурентоспроможності морських портів.....	147
<i>Руснак А.В., Ломоносов Д.А.</i> Сталий розвиток морських портів України: чинники впливу та перспективи.....	150
<i>Ревенко Н.Г., Пулянович О.В.</i> Перспективи розвитку морегосподарського комплексу України.....	153

СЕКЦІЯ № 3

ВИРІШЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПРОБЛЕМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Рогов Г.К.</i> Дивідендна політика як інструмент корпоративного сталого розвитку.....	156
<i>Карась П.М., Ільницький В.В., Курінний О.М.</i> Грошово-кредитна політика, як чинник збалансованого соціально-економічного розвитку.....	159
<i>Пащенко О.В., Боровицька Д.А.</i> Інтегральна оцінка прогностичного рівня фінансової безпеки підприємства.....	163
<i>Приходько Н.В., Карась П.М., Гришина Л.О., Зінченко А.І.</i> Впровадження новітніх технологій як напрямок розвитку ринку фінансових послуг України.....	165
<i>Приходько Н.В., Жупікова В.В.</i> Розробка моделі експрес-діагностики фінансового стану машинобудівних підприємств України з метою застосування антикризових заходів.....	169
<i>Зінченко А.І., Приходько Н.В., Кривоплясова І.В.</i> Обґрунтування фінансово-правової позиції суб'єкту господарювання під час фактичної перевірки податковим органом з приводу вимоги надання оборотно-сальдової відомості.....	173
<i>Зінченко А.І., Байрамов М.К.</i> Методи оцінки фінансової стійкості страхових компаній України.....	177
<i>Глуценко О.В.</i> Фактори фінансової стійкості банку в умовах нестабільного економічного середовища.....	181
<i>Дубіна А.О.</i> Визначення ймовірності дефолту банку-позичальника.....	185
<i>Григор'єва Т.М., Басенко В.В.</i> Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства.....	188

СЕКЦІЯ № 4

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ НА ШЛЯХУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Погорєлова О.В., Доценко А.С.</i> Становлення екологічного обліку в умовах сталого розвитку.....	192
<i>Івата В.В., Коваль А.М.</i> Законодавчо-нормативне регулювання обліку нематеріальних активів підприємства.....	195
<i>Дацюк Ю.А.</i> Сучасні проблеми обліку оплати праці та шляхи їх вирішення.....	198
<i>Прокопович Л.Б., Капацина І.В., Медведєва В.М.</i> Етапи впровадження управлінського обліку.....	202
<i>Циганова О.С., Берлайн Т.М., Кіскіна Ю.О.</i> Формування облікової політики підприємства щодо фінансових результатів.....	206
<i>Каткова Н.В., Троянова А.С.</i> Принципи впровадження комплаєнс-контролю на підприємствах.....	210
<i>Каткова Н.В., Стоянова Т.М.</i> Актуальні питання класифікації зобов'язань за МСФЗ.....	213
<i>Бурунсуз К.С.</i> Аналіз макросередовища як ефективний метод управління енергетичними підприємствами України.....	215

СЕКЦІЯ № 5
ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Єфімова Г.В.</i> Економічна безпека в системі національної безпеки України.....	219
<i>Марущак С.М.</i> Основні тенденції розвитку світової економіки.....	222
<i>Волосюк М.В., Сіренко І.В.</i> Економічна безпека територіальної громади як інструмент забезпечення її сталого розвитку.....	228
<i>Клисяк М.Д., Зотова А.М.</i> Залучення іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад.....	232
<i>Мальцева Л.К.</i> Запровадження ефективних моделей ДПП в Україні на основі вивчення та реалізації досвіду розвинутих країн.....	234
<i>Семілет І. М.</i> Транснаціональні корпорації в сучасному міжнародному бізнесі.....	239
<i>Голуб І.С.</i> Методичний підхід до оцінки рівня інноваційного розвитку машинобудівних підприємств.....	245
<i>Морозова А.С.</i> Причини відсутності внутрішніх інвестицій в Україні та методи їх вирішення.....	250
<i>Ванюшина С.А.</i> Формування корпоративної культури в рамках забезпечення економічної безпеки підприємства.....	253
<i>Щербак Д.О.</i> Досвід зарубіжних країн на сучасному етапі розвитку економіки моря.....	256
<i>Гуллієва Г.</i> Недержавна пенсія, як альтернатива пенсійного забезпечення.....	258
<i>Кучера М.О.</i> Практичний аналіз регулювання обмеження монополізму та недобросовісної конкуренції в Україні.....	260
<i>Озимай Я.О., Паламарчук В.В.</i> Загрози економічній безпеці підприємства.....	265

Наукове видання

**ПЕРСПЕКТИВИ МОРСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В КОНТЕКСТІ ТРЕНДІВ ІНДУСТРІЇ 4.0**

Всеукраїнські наукові економічні читання

присвячені
100-річчю Національного університету кораблебудування
та 55-річчю економічної освіти у Миколаївській області

17-18 грудня 2020 року

МАТЕРІАЛИ

Відповідальний за випуск: Гурченков О.П.

Комп'ютерна верстка :Нейман В.М.